

مطالعه بر روی نقوش و الگوهای سنتی در منسوجات کره‌ای

علی محمودی عالمی

استادیار گروه هنر موسسه آموزش عالی مارلیک

عاطفه دژپور

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته طراحی پارچه و لباس موسسه آموزش عالی مارلیک

چکیده

الگوها و نقوش سنتی یکی از عناصر فرهنگی و در برگیرنده باورها، عقاید، آرزوها و آرمان‌های یک ملت هستند. در فرهنگ و سنت کره‌ای نقوش سنتی این کشور از برجسته‌ترین و پرکاربردترین عناصری‌اند که علاوه بر اینکه نشان‌دهنده ذوق بالا و والایی اندیشه آن‌ها هستند، نمایانگر توجه‌شان به تمامی عناصر طبیعت و تعامل و دوستی‌شان با آن‌ها نیز محسوب می‌شوند. این الگوها و نقوش، تاریخی بسیار دیرینه دارند، با تمام شئون زندگی مردم این کشور درآمیخته‌اند و به دلیل طیف گسترده‌ای که دارند یکی از بزرگترین گنجینه‌های این ملت از نیاکانشان به حساب می‌آیند. در واقع همه آنچه که گذشتگان می‌اندیشیده‌اند، باور داشته‌اند و اساس زندگی خود را بر آن بنا کرده‌اند در تفسیر معانی این نقوش نهفته است. این نقوش علاوه بر اینکه به لحاظ بصری و زیبایی‌شناختی در رده بالایی قرار دارند به دلیل ماهیتی که دارند می‌توانند نقش مهمی را نه تنها در توسعه طراحی لباس‌های سنتی بلکه در پوشاک مد روز و منسوجات و سایر صنایع نیز ایفا کنند.

کلمات کلیدی: الگوهای سنتی کره‌ای، نقوش سنتی کره‌ای، منسوجات کره‌ای

۱. مقدمه

الگوهای سنتی بیانگر عواطف ملت هستند و به اشکال مختلف در نقاط مختلف اطراف ما ظاهر می‌شوند. با این وجود ما آگاهی کمی از ارزش الگوهای سنتی داریم و وقتی صحبت از مواد و الگوهای سنتی به میان می‌آید این تمایل وجود دارد که به آن‌ها به عنوان نقوش قدیمی نگاه کنیم و عدم علاقه آشکار به استفاده از این الگوها وجود دارد (Hong and Kim, 2011).

در طراحی پارچه، الگوها نقش مهمی در افزایش ارزش افزوده طرح، فراتر از جنس پارچه ایفا می‌کنند و می‌توانند نقش مهمی در توسعه طراحی پارچه داشته باشند (Hong and Kim, 2010). علاوه بر این، توسعه نساجی را می‌توان تا حد زیادی به عملکرد و الگو تقسیم کرد که می‌تواند حساسیت و لذت زیبایی‌شناختی انسان را برآورده کند. تنوع الگو در طراحی مد می‌تواند راهی برای گسترش انتخاب مصرف‌کننده و افزایش حساسیت طراحی باشد (Park, 2016). پارچه‌هایی که با استفاده از الگوهای سنتی تولید می‌شوند به عنوان موادی برای لباس‌ها، لوازم مد و محصولات فرهنگی استفاده می‌شوند و به محصولات، تصویر و اصالت منحصر به فردی می‌دهند و در نتیجه ارزش افزوده را افزایش می‌دهند. نقوش سنتی کره‌ای یکی از ابزارهای طراحی هستند که علاوه بر اینکه حس زیبایی‌شناختی افراد این کشور را منعکس و خواسته‌های تزئینی آن‌ها را بیان می‌کنند، به عنوان ماده‌ای شناخته می‌شود که به خوبی با احساسات افراد مدرن مطابقت دارد زیرا در مقایسه با سایر عناصر از قرابت قوی‌تری برخوردار هستند (Hong and Kim, 2011).

طراحی منسوجات در قرن بیست و یکم باید دارای خلاقیت و هنرمندی طراح و در عین حال به منظور بهره‌وری و شرایط فناوری صنعتی، مطابق و متناسب با سلیقه مصرف‌کننده باشد. به ویژه با فراگیر شدن استفاده از منسوجات و تولید محصولات متنوع نه تنها به جنبه کاربردی بودن بلکه به تزئینات و ارزش فرهنگی نیز اهمیت داده می‌شود (Hong and Kim, 2011). عناصر طراحی مد در لباس تاثیر بسزایی در سنجش ارزش یک محصول دارند، اما به ویژه از منظر بصری، تاثیر مستقیمی بر احساسات مصرف‌کننده دارند. طراحی نساجی تأثیرگذار نه تنها ارزش افزوده‌ای مانند تصویر و اصالت محصول را تغییر می‌دهد بلکه به عامل مهمی در شکل‌گیری روندها در عصر جهانی تبدیل می‌شود (Lee and Lee, 2011).

۲. نقوش و الگوها

الگو یک عنصر شکل دهنده است که بر روی یک زمینه دو بعدی به عنوان یک عملکرد تزئینی تحت مفهوم نقش و نگار (موتیف)^۱ ایجاد می‌شود. یک الگو یکی از عناصر فرهنگی است که نشان دهنده رویدادها و زندگی‌های مختلفی است که رخ داده است، دیدگاه‌های مذهبی را می‌توان از آن خواند و درک کرد و یک سیستم نمادین از نشانه‌های ثابت است که برای حس بصری جذاب است، مانند حروف، معماری، نقاشی و ... مفهوم الگو بسته به زمینه متفاوت است. گاه الگویی توسط یک پدیده طبیعی شکل می‌گیرد یا الگویی که به صورت هندسی یا انتزاعی شکل گرفته است. علاوه بر این، الگوها نقاط، خطوط و رنگ‌ها را به شکل اشکال در می‌آورند تا حس زیبایی‌شناختی را القا کنند و ممکن است بسته به گروه قومی کاربر و پیشینه تاریخی آن قوم، اشکال منحصر به فردی داشته باشند (Yum, 2013).

^۱ . Motif

نقوش حامل معانی نمادین است. الگوهای مختلف پارچه به معنای طلسم برای طول عمر، ثروت، خوش شانسی، رفاه، موفقیت و... به کار برده می‌شدند. آن‌ها همچنین زیبایی و احترام به دلایل زیبایی شناختی را نشان می‌دهند. الگوهای نساجی نشان دهنده ارزش فرهنگی دوره زمانی هستند که در آن به کار برده می‌شوند (Koh, 2006).

از گذشته تا امروز، نقوش به طور پیوسته برای ارضای نیازهای روانشناختی و زیبایی شناختی توسعه یافته‌اند و بازتابی از آگاهی ذهنی درباره زندگی، محصول فعالیت‌های فرهنگی در طول زندگی، و در عین حال محصول تمدن خلاق هستند (Lee et al, 1999). آن‌ها به شکل نقاط یا خطوط و رنگ‌ها برای القای حس زیبایی شناختی و فراتر از تزئین هستند و با افزودن به منشأ و میل ذاتی انسان و جادوی دینی، معنای نمادینی را به همراه دارند (Park, 2016).

نقوش سنتی یکی از ابزارهای طراحی است که حس زیبایی شناختی افراد را منعکس می‌کند و تمایلات تزئینی را بیان می‌کند، در مقایسه با سایر عناصر از قربات قوی‌تری برخوردار است و به عنوان ماده‌ای شناخته می‌شود که به خوبی با احساسات انسان مدرن مطابقت دارد (Hong and Kim, 2010).

۳. نقوش سنتی کره‌ای

نقوش سنتی به نقوشی اطلاق می‌شود که از دوران باستان به دست آمده و نقش بسیار مهمی در شناخت فرهنگ منحصر به فرد یک کشور ایفا می‌کنند. این به این دلیل است که الگوها بسته به ویژگی‌های فرهنگی مانند رویدادهای تاریخی، منطقه، محیط و مذهب با توجه به زمان هر کشور می‌توانند معانی نمادین متفاوتی داشته باشند (Cho and Mok, 2014).

نقوش سنتی کره‌ای یکی از عناصر پرکاربرد برای تأکید بر احساسات و طراحی کره‌ای است که از اواخر دهه ۱۹۸۰ به طور مداوم توسط طراحان مورد استفاده قرار گرفته است (Hong and Kim, 2010). این نقوش به عنوان یکی از عناصر منعکس کننده نظام ارزشی جمعی و پیشینه عاطفی و فرهنگی مردم کره هستند که بسته به محیطی که هر قومی در آن زندگی کرده‌اند، اشکال منحصر به فردی دارند (Lee et al, 1999).

نقوش سنتی کره تحت تأثیر عصر نوسنگی^۲، عصر برنز^۳ که در آن هنر سکایی^۴ گسترش یافت و اتحاد سیلا^۵ که در آن نقوش هندسی هنر ایرانی منتقل شد، است (Park, 2016). این‌ها نقوش مهمی هستند که در هانبوک^۶ و سایر البسه استفاده شده و مهم شناخته می‌شوند (Lee et al, 1999). علاوه بر این پارچه‌هایی که با استفاده از نقوش سنتی تولید می‌شوند به عنوان موادی برای لباس‌ها، لوازم مد و محصولات فرهنگی استفاده می‌شوند و به محصولات تصویر و اصالت منحصر به فردی می‌دهند و در نتیجه ارزش افزوده را افزایش می‌دهند. این نقوش یک میراث فرهنگی مهم است که حاوی احساسات مردم کشور کره و حاوی نمادهایی است که دربرگیرنده آرمان‌ها و خاستگاه‌های مردم این کشور است (Hong and Kim, 2010). این نقوش و الگوها در

² . Neolithic

³ . Bronze Age

⁴ . Scythian art

⁵ . Silla

⁶ . Hanbok

انواع صنایع از سرامیک، کیک برنجی، پارچه، زیور آلات، گلدوزی، کاغذ دیواری و... کاربرد دارند (Park and Kahdar, 2019). با نگاهی به فراوانی استفاده از نقوش سنتی، الگوهای هندسی با (۳۱ درصد) از کل، بیشترین فراوانی را نشان می‌دهند و پس از آن الگوهای گیاهی (۳۰ درصد)، الگوهای طبیعت (۱۰.۲ درصد)، الگوهای حیوانی (۹.۰ درصد) و سایرین (۲.۶ درصد) که به ترتیب ظاهر می‌شوند. نقوش گل به نقوش گیاهی تعلق دارد که نیلوفر آبی (۳۳ درصد) بیشترین فراوانی را دارد و پس از آن گل صد تومانی (۱۷ درصد)، تانگ‌چو مون^۷ (نقوش عربی یا اسلامی) (۱۷ درصد)، گل داوودی (۱۳ درصد) و بوسانگ‌وا^۸ (۸ درصد) در انواع مختلف ظاهر می‌شود (Hong and Kim, 2011).

این نقوش همچنین در نقاشی‌های سنتی کره‌ای به فراوانی یافت می‌شوند، این نقاشی‌ها از پرندگان و گل‌ها نه تنها با زیبایی تزئینی پوشانده شده است، بلکه امید و ایدئولوژی ناب مشترک عشق و دوست‌داشتن طبیعت را نیز پوشش می‌دهد (Lee and Lee, 2011).

۴. دسته‌بندی نقوش سنتی کره‌ای

نقوش سنتی را می‌توان بسته به موضوع و هدف به طرق مختلفی دسته‌بندی نمود. در یک تقسیم‌بندی آن‌ها به الگوهای انسانی، الگوهای حیوانی، الگوهای گیاهی، الگوهای مصنوع، الگوهای مناظر طبیعی، الگوهای حروف، الگوهای هندسی، الگوهای ترکیبی و الگوهای دیگر تقسیم‌بندی می‌شوند (Park, 2016). و در یک تقسیم‌بندی دیگر بسته به موضوع بیان به هفت دسته طبیعی، حیوانی، گیاهی، مصنوعی، هندسی، پیچیده و سایر الگوها دسته‌بندی می‌شوند (Yum, 2013).

با نگاهی به تصاویر نقوش، نقوش گل نمایانگر تصویری زنانه و ملایم است، الگوی هندسی احساس سبکی و مدرنیته را القا می‌کند و الگوی انتزاعی بدون توجه به شکل جسم، با تخیل طراحی می‌شود و بسته به آن، تصویری غنی ایجاد می‌کند. الگوهای نمادهای طبیعی تصویری تازه، پیچیده و زنانه دارند، الگوهای گیاهی تصویری زنانه، مرتب، ضعیف، سبک و ملایم دارند و الگوهای حیوانات دارای تصویری سنگین، رنگارنگ، مجلل، مردانه، قوی، تهاجمی و هندسی هستند (Lee et al, 1999).

در یک تقسیم بندی الگوها و نقوش سنتی کره‌ای را می‌توان برحسب شکل و ویژگی‌هایشان تقسیم‌بندی نمود که شامل نقوش انسانی، حیوانی، گیاهی، مصنوع، طبیعت، حروف، هندسی و ترکیبی است (Park and Kahdar, 2019). تقسیم‌بندی در این مقاله با استفاده از داده‌های به دست آمده که در برگزیده نقوش پرکاربرد و مطالعه شده در این تحقیق است صورت گرفته است (جدول ۱).

جدول ۱. انواع نقوش سنتی کره‌ای

نقوش هندسی	خط ظریف، خط افقی، پشت لاک پشت، چشم شب، تور، دایره، و غیره
نقوش گیاهی	گل نیلوفر آبی، گل صد تومانی، تانگ‌چو، بوسانگ‌وا، گل انار، چهار گیاه، شکوفه آلو، شکوفه زردآلو، گل داوودی، گل کاملیا و غیره
نقوش طبیعی	صخره‌ها، ابر، ماه، ستارگان، امواج، خورشید، کوه‌ها، آتش، صور فلکی، قطره باران و غیره

⁷ .Dangchomun

⁸ .Bosanghwa

نقوش حیوانی	ببر، ققنوس، غاز وحشی، لک‌کها، اردک‌های ماندارین، پروانه، ماهی، اژدها، خفاش، قرقاول، خروس، میمون، طاووس و غیره
نقوش ترکیبی	درختان کاج و لک‌کها، ابر و گل، ابر و گنج، بیدمشک و پرند آبی، ابر و ققنوس، ابر و اژدها، ابر و لک‌کها و غیره
نقوش حروف	康寧, 多男多子, 祿, 萬壽無疆, 卍, 梵, 福, 壽福康寧, 壽福多男子, 壽福, 壽, 亞, 喜, 囍
نقوش مصنوع	دایره‌ها، هفت گنج، مهره‌ها، قاب در، دندانه‌های شانه، شعله، زنجیر، حصیر نی، سر عصا، جوانه نیلوفر آبی و غیره
نقوش انسانی	انسان، شبح، پسر (کودکان)، چهره، بودا و بودیساتوا، اجنه و غیره

۴.۱. نقوش هندسی

نقوش هندسی اولین نقوشی هستند که انسان در ابتدا شروع به ساختن آن کرد و نشان دهنده نقاط، خطوط، دایره‌ها و غیره بود (Park, 2016). این نقوش از تخیل انسان سرچشمه می‌گیرند و می‌توانند به عنوان نوعی بیان انتزاعی در نظر گرفته شوند، زیرا آن‌ها بیان الگوهایی هستند که نمی‌توان آن‌ها را به عنوان ظاهر واقعی یک شیء شناسایی کرد. خطوط مستقیم شامل خطوط عمودی، خطوط افقی، خطوط مورب، خطوط نقطه چین و خطوط شکسته و خطوط منحنی شامل قوس‌های دایره‌ای، کمان‌های بیضوی، خطوط شکسته، مارپیچ و سهمی هستند. با چیدمان خطوط مختلف در فضا یا روی صفحه یا ترکیب آن‌ها با تکرار، نقوش مختلفی مانند نقوش مشبک و نقوش مارپیچی ایجاد می‌شود که معمولاً بیان انتزاعی از پدیده‌های طبیعی هستند. انتزاعی بودن الگوهای هندسی را می‌توان به عنوان بازتاب ترس از پدیده‌های طبیعی و روان ناپایدار انسان‌ها دانست (Yum, 2013).

الگوهای هندسی در اصل طرح‌های انتزاعی از اشیاء یافت شده در طبیعت بودند و به صورت دایره‌های متحدالمرکز، یک کاراکتر چینی ظاهر می‌شدند. این الگوها به عنوان الگوی پس‌زمینه برای حمایت از سوژه‌های اصلی به جای اینکه خودشان مورد استفاده قرار گیرند، استفاده می‌شدند (Koh, 2006). این نقوش اغلب شامل نقوش مشبک به صورت تکرار و ترکیب خطوط مستقیم یا منحنی و نقوش لوزی است (Yum, 2013).

۴.۲. نقوش گیاهی

نقوش گیاهی پرکاربردترین نقوشی است که اجداد کره‌ای‌ها در گذشته از آن‌ها استفاده می‌کرده‌اند و الگوهای گیاهی مختلفی در آثار متفاوتی از این نقوش به جا مانده است (Yum, 2013). اندازه‌ها و اشکال مختلف طرح‌ها در این نقوش یافت می‌شود. برخی فقط گل‌ها را نشان می‌دهند و برخی دیگر با برگ‌ها و تاک‌ها در کنار هم ظاهر می‌شوند. طرح‌های محبوب نیلوفر آبی، گل صد تومانی، گل داوودی، شکوفه آلو و ادیسیا بود که در گذشته این نقوش در دامن‌های زنانه، ژاکت‌ها، کت‌هایی به نام جانگ‌اویی^۹ و لباس‌های میانی مردانه و همچنین کفن‌ها یافت می‌شد (Koh, 2006) (شکل ۱).

⁹ . Jang eui

شکل ۱. نمایی از یک جانگاوایی (museum.chungbuk)

نقوش گیاهی شامل گل، برگ، دانه و گیاهان است. ما می‌توانیم طرح‌های مختلف گیاهان را ببینیم: گل صد تومانی، نیلوفر آبی، گیاه موز، گیاه اکسیر، کدو و مرکبات همگی اشیای معنوی محسوب می‌شدند. الگوهای میوه نیز محبوب بودند؛ هلو، انار، انگور، آلو، ارکیده و گل داوودی اسطوره‌ای مورد استفاده قرار می‌گرفت. این نقوش به تنهایی یا با نقوش دیگری مانند پرندگان، پروانه ها، ماهی ها و ... ظاهر می‌شدند که به معنای رفاه، استقامت و هماهنگی است (Koh, 2006). نیلوفر آبی و انگور که بیشترین استفاده را دارند به دلیل سرزندگی قوی مورد علاقه بودند (Park, 2016).

بیشتر نقوش گیاهی شامل مواردی بود که به شکل گل بودند و می‌توان آن‌ها را به طور کلی به مواردی تقسیم کرد که به صورت شماتیک بر روی گل‌ها متمرکز بودند، آن‌هایی که از نظر سبک ساده بودند، آن‌هایی که پیچیده بودند، آن‌هایی که ترکیبی از گل و ساقه بودند و نقوشی که در آن‌ها ساقه‌ها به طور برجسته به نمایش درآمده‌اند (Lee et al, 1999).

الگوهای گیاهی واقع‌گرایانه شامل نیلوفر آبی، گل داوودی، انار، گل صد تومانی، ارکیده، بامبو، درخت هلو و نقوش بونمی است در حالی که الگوهای گیاهی فانتزی شامل الگوهای گیاه اکسیر (زندگی ابدی)، الگوهای عربی یا اسلامی و بوسانگوا است (Yum, 2013).

۴.۲.۱. گل نیلوفر آبی

گل نیلوفر آبی به اندازه گل صد تومانی در نقاشی‌های عامیانه به تصویر کشیده می‌شود (Yum, 2016). گل نیلوفر آبی متعلق به الگوی گیاهی است و کمتر گیاهی وجود دارد که سابقه طولانی داشته باشد و به اندازه یک الگوی زنده مانند گل نیلوفر مورد علاقه باشد. این گل از دیرباز به دلیل شادابی بسیار زیاد دانه‌های نیلوفر به عنوان نمادی از آفرینش زندگی و رفاه مورد توجه بوده است. در بودیسم، گل نیلوفر آبی را نماد پاکی و عفت می‌دانند که به دلیل خاصیت آلوده نشدن آن توسط آب‌های راکد

است، حتی اگر در باتلاق‌ها و برکه‌ها رشد کند. این خواص گل نیلوفر آبی با آموزه‌های بودایی مرتبط بود و به عنوان نماد مفاهیمی مانند جدا شدن (عزالت)، بودی و تطهیر در نظر گرفته می‌شد (Hong and Kim, 2010).

این گل نمادی از آفرینش زندگی، رفاه، پاکی و اشراف است و به همین دلیل طور گسترده در فرهنگ عامه و کنفوسیوس استفاده می‌شد (Yum, 2016). گل نیلوفر آبی نماد شادی زن و مرد و هماهنگی زناشویی است (Lee and Lee, 2011). همچنین نماد سلامتی، طول عمر، جاودانگی، خوش شانس و یک جنتمن است و نماد رنگ آبی و سفیدی است که حتی در گل و لای نیز شکوفا می‌شود (Yum, 2013).

هنگامی که گل نیلوفر همراه با مناظر اطراف نیلوفر مانند پرندگان آبی، پروانه‌ها و ماهی‌ها به تصویر کشیده می‌شود، بیانگر شادی امور انسانی و امید به ازدواج سعادت‌مند است (Hong and Kim, 2010).

در تحقیقی از این گل در طراحی لباس زنان حرفه‌ای که در اواخر دهه ۳۰ تا اوایل ۴۰ سالگی و دارای شخصیتی فعال و قوی هستند استفاده شده است زیرا گل‌های نیلوفر آبی دارای خاصیت نشاط قوی هستند که با وجود اینکه در باتلاق‌ها یا برکه‌ها رشد می‌کنند توسط لجن لکه دار نمی‌شوند. آن‌ها احساس استقلال قوی دارند و سبک زندگی عملی و فراغت را دنبال می‌کنند، در حالی که در باطن حساسیت‌های یک زن را به تصویر می‌کشند اما قوی بودن او را نیز نشان می‌دهند (Lee and Lee, 2011).

۴.۲.۲. گل صد تومانی

از زمان سلسله تانگ^{۱۰} گل صد تومانی به عنوان گل شکوفایی و رفاه و به عنوان نماد زیبایی و خوشبختی محبوبیت زیادی داشته است. گل صد تومانی‌ها همه گیاهان بومی چین هستند و از زمان‌های قدیم کشت می‌شده‌اند. در زمان سلسله تانگ به آن‌ها گل صد تومانی درختی می‌گفتند. گاهی اوقات به این گل «لوئویانگ»^{۱۱} می‌گویند زیرا اعتقاد بر این است که این گل در اصل از آن منطقه آمده است (Hong and Kim, 2011).

در کره، اولین بار گل صد تومانی در قدیمی‌ترین کتاب تاریخی بازمانده از این کشور «سام‌گوگ یوسا»^{۱۲} ظاهر می‌شود و در کارنامه سی و هفتمین ملکه سیلا تصویری از گل‌های صد تومانی قرمز، بنفش و سفید دیده می‌شود. بنابراین می‌توان فرض کرد که گل صد تومانی برای اولین بار در دوره سیلا به کره معرفی شده است (Hong and Kim, 2011).

گل صد تومانی نسبت به سایر گل‌ها دارای خوشه‌های گل بزرگتر، گلبرگ‌های فراوان و رنگ‌های روشن است و به دلیل این ظاهر غنی و گرانبها آن را نماد «ثروت» می‌نامند (Bae, 2009) و به آن دروازه ثروت نیز می‌گویند (Hong and Kim, 2011). این گل همچنین به عنوان «پادشاه گل‌ها» نامیده می‌شود زیرا در بین گل‌ها بهترین است (Bae, 2009). گل صد تومانی بیشتر در زمان سلسله چوسان^{۱۳} در الگوها استفاده می‌شده است (Yum, 2013).

¹⁰ . Tang dynasty

¹¹ . Luoyang

¹² .Samgug_yusa

¹³ .Daejoseongug

در تحقیقی از این گل در طراحی لباس زنان در اواسط ۴۰ سالگی یا بالاتر با ظرافت های باکلاس و شیک استفاده شده است، زیرا گل صد تومانی نماد ثروت است و تصویر یک زن شاد و صمیمی را دنبال می کند، آن ها می دانند چگونه از یک زندگی پایدار و اوقات فراغت لذت ببرند و سلیقه های تجملی دارند (Lee and Lee, 2011).

گل صد تومانی نماد خانواده ای است که از ثروت و رفاه لذت می برد و در هماهنگی زندگی می کند (Yum, 2016). گل صد تومانی نماد بهار، نیلوفر آبی نماد تابستان، گل داوودی نماد پاییز و گل آلو نماد زمستان است. همچنین این گل اگر به زیبایی شکوفا شود و برگ های سبز خود را حفظ کند نشانه ای از شانس محسوب می شود. از سوی دیگر، اگر گل ها به یکباره خشک شوند و به طور ناگهانی بریزند و رنگ زشتی به خود بگیرند، چنین تغییراتی پیش بینی می کند که فقر یا فاجعه ای برای خانواده صاحب آن ها خواهد آمد (Hong and Kim, 2011).

۴.۲.۳. گل انار

طرح گل انار نقشی است که مکرر ظاهر می شود و همیشه در کنار انار قرار می گیرد. انار میوه ای است که نمادی از امید خانواده به داشتن فرزندان پسر بسیار با اخلاق نیکو که راه شهرت و شکوه را طی کنند و نماد برکت و نعمت بسیار است. کیسه ای قرمز با دانه های زیاد بدون هیچ شکافی پر شده بود و آن را یادآور فرزندان بسیار و مردان بسیار می کرد. علاوه بر این، بر اساس یک نظریه، شکل و محتوای انار مانند یک کیسه جواهر حاوی سنگ های قیمتی است، بنابراین حتی به آن لقب «معدن طلا» داده می شد و می توان آن را به طرق مختلف از جمله در نقوش لباس عروسی به عنوان نماد ثروت و رفاه یافت (Hong and Kim, 2011).

لباس به عنوان نماد سعادت فرزندان دارای دانه های زیادی است (Yum, 2013). فرزندان است و همچنین اعتقاد بر شیطانی را دفع می کند (Yum, 2016).

نقش انار اغلب در الگوهای مورد استفاده قرار می گرفت زیرا میوه (2013). انار به معنای شکوفایی این است که گل های قرمز انار ارواح (2016).

۴.۲.۴. تانگ چو

اصطلاح تانگ چو (نقوش عربی یا عجیب و غریب از سلسله تانگ بود (Hong and Kim, 2011). این نقش در واقع نوعی الگوی تزئینی است که در قالب خاصی برای تقلید از شکل یک گیاه و بوم شناسی واقعی گیاهان طراحی شده است (Yum, 2013) (شکل ۲).

شکل ۲. نمایی از نقوش تانگ چو (artminhwa)

۴.۲.۵. بوسانگوا

طرح بوسانگوا را ملکه نقوش عربی-اسلامی می‌نامند. ترکیب آن بسیار پیچیده است بنابراین مشخص نیست اما به خوبی نشان‌دهنده ماهیت فانتزی گیاهان گلدار است و مانند طرح اژدها ترکیبات آن متنوع است و به اشکال مختلفی از جمله انگور، انار، گل صدتومانی و گل نیلوفر موجود است که با ترکیب آن‌ها منحنی‌های عجیبی به وجود می‌آید و گل‌ها، گلبرگ‌ها و انگورها اصلاح و توسعه یافته‌اند تا نقش‌های زیبای دو گانه یا سه گانه را تشکیل دهند (Hong and Kim, 2011) (شکل ۳).

شکل ۳. نمایی از یک نقش بوسانگوا (contents.history)

۴.۲.۶. چهار گیاه

شکوفه آلو، ارکیده، گل داوودی و بامبو چهار گیاه هستند که شخصیت یک جنتلمن را مجسم می‌کنند، ارکیده نماد دوستی، شکوفه آلو نشان‌دهنده شجاعت و نجابت، گل داوودی نشان‌دهنده اشرافیت یک جنتلمن است. بامبو به عنوان یکی از ده نماد طول عمر است که دانشمندان کنفوسیوس در آن زمان ویژگی‌های مستقیم، سخت و صادقانه بامبو را به عنوان مرام خود انتخاب کردند. این نقوش به طور گسترده‌ای در مداد، جعبه جوهر و غیره استفاده می‌شد و علاوه بر این اغلب در سنجاق سر زنانه و سایر اکسسوری‌ها نیز کاربرد داشت (Yum, 2013). چهار جنتلمن از موضوعات نقاشی بودند و این نام را به دلیل شباهت به آقایان با وقار و نجیب به آن‌ها داده‌اند (Bae, 2009).

۴.۲.۷. شکوفه هلو

الگوهای شکوفه هلو اغلب با در کنار هم قرار گرفتن و به همراه هلو دیده می‌شد. هلو میوه ای افسانه‌ای است که نماد طول عمر، نماد ازدواج و طراوت و بهار است. بر اساس این نظریه، هلو، خرمالو و انار را «سامدا»^{۱۴} می‌نامند و به‌عنوان نقوش گیاهی نمادین آیین سامدا با معنایی فرخنده یعنی آرزوی بزرگ‌ترین خوشبختی شناخته می‌شوند (Hong and Kim, 2011).

۴.۲.۸. شکوفه آلو

شکوفه آلو دارای فضائلی چون لذت، شادی، طول عمر و احترام به طبیعت است (Yum, 2013). این شکوفه‌ها نماد عشق هستند و اغلب در نقاشی‌های گیره موی زنانه دیده می‌شوند (Yum, 2016).

۴.۲.۹. گل داوودی

گل‌های داوودی به عنوان نشانه‌ای از خوش شانسی یا نماد خوش اقبالی در نظر گرفته می‌شوند زیرا در زمستان زمانی که گل‌های دیگر وجود ندارند شکوفا می‌شوند، عطر می‌دهند و یخبندان‌های دیررس را تحمل می‌کنند (Yum, 2013).

۴.۲.۱۰. گیاه اکسیر (زندگی ابدی)

گیاه جوانی جاودانه (زندگی ابدی) در بین گیاهان دارویی معمولاً به عنوان گیاه ریشی شناخته می‌شود و شکل آن شبیه ابر است، بنابراین آن را متفاوت از سایر گیاهان دارویی می‌دانستند (Yum, 2013).

۴.۲.۱۱. گل کاملیا

این گل‌ها نماد یکپارچگی، رفاه و تطبیق‌پذیری هستند (Yum, 2016).

۴.۳. نقوش طبیعی

الگوهای طبیعی از طبیعت به جز حیوانات و گیاهان تشکیل شده است که ماه، ابرها، ستارگان در آسمان هستند (Park, 2016). همچنین این نقوش درختان، صخره‌ها و امواج که در نقش‌های سنتی به تصویر کشیده شده‌اند را شامل می‌شوند. این نقوش از نظر شکل منحنی هستند (Lee et al, 1999). الگوهای دیگر عبارتند از خورشید، کوه‌ها و آتش. دروازه ابری محبوب‌ترین و پرکاربردترین دروازه در دوران سلسله چوسان بود. به عنوان یکی از ده نماد طول عمر مبتنی بر اندیشه جاودانه، به طرق مختلف در هماهنگی با سایر الگوهای فرخنده مورد استفاده قرار می‌گرفته است. از آنجایی که شکل ابرها ثابت نیست، طرح‌ها انواع مختلفی دارند و نه تنها با الگوهای حیوانات مختلف برای تشکیل پس زمینه هماهنگ می‌شوند، بلکه الگوهای ابرها نیز بسته به رتبه متفاوت است. شعله ای با نقش گل، یکی از عناصر پنج گانه و نمادی از اشتیاق و عشق به فضیلت است. اصل مردانه به صورت خورشید و اصل زنانه به صورت ماه به تصویر کشیده می‌شد (Yum, 2013).

۴.۳.۱. نقش ابر

¹⁴. Samda

ابرها به عنوان یکی از ۱۰ نماد طول عمر هستند و عمدتاً با لک‌لک‌ها استفاده می‌شوند (Park, 2016). در طبیعت، ابرها، باران و باد را می‌آورند که برای مناطق کشاورزی ضروری است. مردم آن‌ها را به عنوان اشیای مرموز می‌پرستیدند و معتقد بودند که آن‌ها خوش شانس یا بدشانسی را پیش بینی می‌کنند. به همین دلیل الگوی ابر برای لباس‌های رسمی بسیار محبوب بود و نشان دهنده وضعیت اجتماعی استفاده‌کنندگان آن بود (Koh, 2006).

الگوی ابر اندازه‌ها و شکل‌های مختلفی داشت. بیشتر الگوی ابر حول چهار گلبرگ و دم آویزان متمرکز بود که با عصای کشیش به ابرهای بالا و پایین متصل می‌شد. برخی از آن‌ها چهار دم آویزان داشتند، با چهار چوب متصل کننده. برخی از الگوهای ابر دارای دو دم و میله اتصال بودند و برخی دیگر فقط یک دم و یک عصا داشتند. در کاپشن‌ها و جلیقه‌های زنانه یک الگوی ابر ساده یافت شده است که آن را آزادانه بدون دم و یک عصای ارتباطی نشان می‌دادند. این الگو بیشتر در لباس‌های مردانه، به‌ویژه در لباس‌های رسمی، چولیک^{۱۵} و دانریونگ^{۱۶} ظاهر می‌شد. لباس رسمی با درجه متمایز می‌شد، پارچه طرح‌دار برای مقامات رتبه اول تا سوم و پارچه بدون طرح برای رتبه‌های چهارم تا نهم استفاده می‌شد (Koh, 2006).

۴.۴. نقوش حیوانی

الگوهای سنتی حیوانات کره را می‌توان به طور کلی به الگوهای پرندگان، الگوهای ماهی، الگوهای حشرات و سایر الگوهای حیوانات تقسیم کرد (Yum, 2013). این الگوها در ترکیب با سایر الگوهای هم‌دسته یا غیر هم‌دسته خود به کار برده می‌شدند. الگوهای حیوانات عبارتند از ققنوس، اژدها، مار، گوزن، ماهی کپور، اردک، اردک ماندارین، غاز وحشی، لاک‌پشت، حواصیل، لک‌لک، زاغی، هایتای (موجود افسانه‌ای)، شیر، ببر، خفاش، پروانه و غیره (Park, 2016). پروانه‌ها رایج‌ترین نقوش جانوری بودند و در نقوش ترکیبی همراه با نقوش گیاهی به کار می‌رفتند (Lee et al, 1999).

۴.۴.۱. ببر

ببرها نماد پادشاه جانوران و به معنای متوقف کردن ارواح شیطانی بودند (Park, 2016). این نقوش همچنین نماد شجاعت و نشان‌دهنده فرزندی پرستی هستند (Yum, 2013) (شکل ۴).

¹⁵.Cheollic

¹⁶.Danryeong

شکل ۴. نقوش لک‌لک‌ها و ببر بر روی لباس کارمندان دولتی (mdesign.designhouse)

۴.۴.۲. ققنوس

ققنوس نماد قدرت و اقتدار است، پنج رنگ نور درخشان از خود ساطع می‌کند و حاوی آرزوی یک دوره صلح آمیز و رفاه است. ققنوس الگویی است که تقریباً در اکثر لباس‌های ملکه و همچنین اکسسوری‌های او مشاهده می‌شود (Yum, 2013). این نقش یک علامت فرخنده و نماد طول عمر است (Yum, 2016).

۴.۴.۳. غاز وحشی

هنگامی که غازها که پرندگانی مهاجر هستند مهاجرت می‌کنند به شکل V پرواز می‌کنند و غازهای باتجربه تر هدایت کننده هستند. از زمان‌های قدیم، غازهای وحشی را «پرندگان قابل اعتماد» می‌نامیدند، زیرا آن‌ها پرندگانی بودند که نامه می‌دادند، به عهد خود با دوستان‌شان عمل می‌کردند، پرندگانی که بشارت می‌دادند یا برای ازدواج مفید بودند، به طوری که مردم عادی به آن‌ها علاقه زیادی داشتند، تا جایی که رسم استفاده از یک جفت غاز وحشی در عروسی وجود داشت (Bae, 2009).

۴.۴.۴. لک‌لک

لک‌لک به معنای سر همه پرندگان و نماد طول عمر همراه با ابرها است. چیزی که مانند ابر و لک‌لک نقاشی شده بود، «آنهاک»^{۱۷} نام داشت. از آن‌ها در هنرهای شکل دهنده مانند نقاشی، مجسمه‌سازی، صنایع دستی و غیره استفاده می‌شد. لک‌لک‌ها یکی از ۱۰ نماد طول عمر هستند (Park, 2016). لک‌لک نمادی از شادی، طول عمر و اشرافیت را دنبال می‌کند و نقش آن را می‌توان در شلوار ابریشمی پادشاه، ژاکت شاهزاده و... مشاهده کرد. این نقش به صورت جفت هم استفاده می‌شود (Yum, 2013). لک‌لک‌ها همچنین نماد خوش‌شانسی هستند که این نقوش معمولاً روی لباس مردان استفاده می‌شد (Koh, 2006) (شکل ۴).

۴.۴.۵. اردک‌های ماندارین

اردک‌های ماندارین نماد عشق و طول عمر هستند و همیشه به صورت جفت ظاهر می‌شوند و به معنای این است که نه تنها جفت‌ها (زن و شوهر) با هم خوب کنار می‌آیند بلکه وفاداری زناشویی را نیز نشان می‌دهند، زیرا گفته می‌شود که این اردک‌ها در صورت مرگ جفت خود هرگز جفت جدیدی پیدا نمی‌کنند (Yum, 2013). می‌گویند اردک‌های ماندارین نر و ماده هنگام پرواز در کنار هم قرار می‌گیرند، اگر نر در سمت راست پرواز کند، ماده از سمت چپ محافظت می‌کند، به همین دلیل اردک‌های ماندارین به عنوان نمادی از وفاداری زناشویی و هارمونی ۱۰۰ ساله محبوبیت زیادی دارند و در نقاشی‌ها و نقش‌های تزئینی این اردک‌ها همیشه جفت می‌شوند؛ این یک کلیشه قدیمی آسیایی است که فکر می‌کردند برای داشتن اردک‌های ماندارین باید جفت باشند تا معنای نمادین اصلی آن‌ها منعکس شود (Bae, 2009).

۴.۴.۶. پروانه

بارزترین الگوی حشرات الگوی پروانه است که نماد طول عمر است و به معنای شادی و فرزندان موفق است (Yum, 2013). پروانه‌ها از نظر مورفولوژیکی به صورت بال، بدن و شاخک بیان می‌شوند و بال‌ها به شکل باز نشده، گویی در حال پرواز یا به شکل چین خورده به نظر می‌رسند که گویی روی گلی نشسته‌اند. علاوه بر این، به فرم‌های ساده با خطوط بال ساده شده و فرم‌های مزین و پیچیده با خطوط اضافه تقسیم می‌شوند (Lee et al, 1999).

۴.۴.۷. ماهی

الگوهای ماهی برای مدت بسیار طولانی در کره استفاده شده است. در دوره سیلای متحد، نقوش ماهی عمدتاً بر روی صنایع فلزی ظاهر می‌شد و می‌توان آن را بر روی ظروف سفالی، فلزی و نقره‌ای یافت. این الگو نماد فراوانی، باروری و شکوفایی نسل، به معنای انتصاب در مناصب دولتی و موفقیت است و به عنوان یک نگهبان برای ثروت عمل می‌کند زیرا ماهی این ویژگی را دارد که حتی شب‌ها هنگام خواب چشمان خود را نمی‌بندد، بنابراین حیوانی نمادین به شمار می‌رود که می‌تواند از شر محافظت کند و از قدیم الایام روی قفل‌ها استفاده می‌شده است. از آن برای دفع بدشانسی نیز استفاده می‌شده است (Cho and Mok, 2014).

¹⁷. Unhak

همچنین این نقوش به معنای هماهنگی بین همسران است. بسیاری از الگوهای ماهی که تاکنون مورد استفاده قرار گرفته‌اند، جفت دو ماهی هستند که به ترتیب به معنی یین و یانگ هستند. بنابراین، این دو ماهی نماد هماهنگی بین یکدیگر و بین همسران هستند و برای معنا بخشیدن بر روی بالش و پتو گلدوزی می‌شدند (Cho and Mok, 2014).

الگوهای ماهی نشان دهنده اوقات فراغت و لذت زندگی، موفقیت آینده، از خود گذشتگی فرزندی، رونق بهار و خوشبختی زوجین است (Park, 2016). ماهی کیور نماد موفقیت و ارتقاء است و معمولاً روی لباس مردان استفاده می‌شد (Koh, 2006).

۴.۴.۸. اژدها

اژدها به معنای نشان دادن فضیلت امپراطور و اقتدار بهشت و توانایی شکست دادن شر و آوردن برکت بود (Park, 2016). این الگو نماد پادشاه، نشان دهنده وقار و اقتدار بود. او موجودی روحی با توانایی هماهنگ کردن همه چیز و حیوانی جادویی با قدرت پیشگویی و محافظت محسوب می‌شد (Yum, 2013).

۴.۴.۹. خفاش

خفاش نماد شادی بود زیرا حروف چینی خفاش تلفظی مشابه تلفظ واژه خوشبختی داشت (Park, 2016).

۴.۴.۱۰. قرقاول

قرقاول روی ردای پادشاه و ملکه قرار می‌گرفت و نماد اقتدار، عشق و وفاداری بود (Yum, 2013).

۴.۴.۱۱. خروس

از زمان‌های قدیم خروس را پرنده‌ای با پنج فضیلت می‌نامند، همچنین مردم معتقد بودند که وقتی خروس در سحر بانگ می‌زند همه ارواح شیطانی فرار می‌کنند (Bae, 2009).

۴.۴.۱۲. میمون

میمون نماد خرد و نشان‌دهنده فرزندپرستی بود (Yum, 2013).

۴.۵. نقوش ترکیبی

نقوش ترکیبی با بیان الگوهای مختلف در کنار هم معانی جدیدی را نشان می‌دهند (Park, 2016). گل‌ها و پرندگان با ترکیب گیاهانی مانند گل و درخت، پرندگان، نقوش طبیعی، هندسی و ... نقاشی می‌شوند (Yum, 2016) (شکل ۵).

۱۰ نماد یعنی خورشید، کوه، ابر، سنگ، آب، درخت کاج، لاک پشت، آهو و لک‌لک به معنای طول عمر بودند که همه با هم جمع شده و بیانگر ۱۰ کمال بودند. در نقوش ترکیبی همچنین دایره به معنای بهشت، مربع به معنای زمین، هشت ضلعی به معنای جهان، و اشکال مارپیچی به معنای هرج و مرج بود (Park, 2016).

یک الگوی ترکیبی بیش از یک موتیف را نشان می‌دهد که در طراحی نقش دارند. الگوی ابر و گل در بیشتر موارد با هم ظاهر می‌شدند. الگوی ابر به طور کلی با گنج طراحی شده بود. الگوی گل یا به سادگی با شاخ و برگ یا گل با طومار طراحی شده است. الگوی درخت گلداز، گل‌هایی را با شاخه‌هایی مانند گل پرونوس یا همان شکوفه گیلاس نشان می‌داد. افشاندن گل‌ها بیشتر با پرندگان طراحی شده بود که در الگوهای سلسله مینگ^{۱۸} نیز یافت می‌شود (Koh, 2006). گل‌هایی که اغلب در نقاشی‌های گل و پرندگان دیده می‌شوند عبارتند از گل صد تومانی، شکوفه آلو، گل نیلوفر آبی، کاملیا، پالونیا و انار (Yum, 2016).

برای پوشش زنان از طرح‌های ترکیبی با گل، پرند و میوه استفاده می‌شد (Koh, 2006). در میان نقوش سنتی در هانبوک از گل‌ها بسیار استفاده می‌شد و می‌توان گفت استفاده زیاد از گل‌ها به دلیل نمادگرایی است که به گل‌ها داده شده است. گل‌ها به معنی زنان و پروانه‌ها به معنی مردان هستند، بنابراین به راحتی می‌توان مواردی را مشاهده کرد که گل‌ها و پروانه‌ها در کنار هم قرار می‌گیرند. به طور سنتی پروانه‌ها جایی هستند که گل‌ها هستند، گفته می‌شود که یک جفت پروانه برای ارتباط بین زن و مرد دعا می‌کنند (Lee et al, 1999). الگوی گل و پرند یا گل و پروانه عمدتاً در کت‌های بیرونی مردانه و زنانه یافت می‌شود. این الگو همیشه به گونه‌ای طراحی می‌شد که پرند یا در حال پرواز با شاخه‌ای در منقار و پروانه‌ای با بال‌های باز شده را نشان می‌داد (Koh, 2006).

همچنین پروانه را نماد طول عمر می‌دانند و به کار بردن آن همراه با گل صد تومانی به معنای برخورداری از ثروت و طول عمر است (Lee et al, 1999).

پسر و انگور به معنای باروری و داشتن فرزندان پسر بسیار بود، این الگوها برای دامن‌های تشریفاتی اوایل سلسله چوسان استفاده می‌شدند (Koh, 2006).

ماهی که با گل نیلوفر یکی می‌شود نماد خوشبختی زن و مرد و هماهنگی زناشویی است و پرند یا که به برنج نیلوفر آبی نوک می‌زند دانه‌هایی به دست می‌آورد، به معنی به دست آوردن منبع زندگی است (Kim, 2013).

هلو که اغلب به عنوان یک نقاشی در کره و چین به تصویر کشیده می‌شود، معنای طول عمر دارد و اغلب به عنوان الگوی نماد طول عمر و خوش شانس همراه با خفاش که نماد خوش شانس است استفاده می‌شد و گل‌های روی پارچه‌ها را می‌توان از طریق ترکیب آنها با خفاش‌ها که معمولاً به عنوان الگوی همراه هلو ظاهر می‌شدند و همچنین ویژگی‌های شکل دهنده آن‌ها مانند گلبرگ‌های نوک تیز و
(Hong and Nam, 2017) مشاهده کرد

¹⁸ Ming dynasty

شکل ۵. نمونه‌هایی از نقوش ترکیبی بر روی لباس کارمندان دولتی (mdesign.designhouse)

۴.۵.۱. نقوش گل و پرنده

نقاشی از گل‌ها و پرندگان به طور کلی نقاشی است که گیاهانی مانند گل‌ها و درختان را در هماهنگی با انواع پرندگان نشان می‌دهد. این اصطلاح در معنای وسیع، امروزه هنوز به عنوان یک اصطلاح کلی برای نقاشی‌هایی که حیوانات، گیاهان و حشرات را به تصویر می‌کشند، استفاده می‌شود. در یک مفهوم کلی، نقاشی‌های گل و پرنده را می‌توان به عنوان نقاشی‌هایی با پرندگان و درختان گلدار تعریف کرد، اما اگر به سوابق مربوط به نقاشی‌های گل و پرنده توسط نقاشان شرقی نگاه کنید نقاشی‌های گل و پرنده به نقاشی‌هایی اشاره نمی‌کند که تنها موضوع ساده پرندگان را به تصویر می‌کشد بلکه به نقاشی‌هایی اطلاق می‌شود که گل‌ها، میوه‌ها، حشرات، ماهی‌ها، پرندگان، حیوانات و غیره را به طور کلی نشان می‌دهند. به طور خاص، این انواع را می‌توان بر اساس موضوعاتی که روی یک صفحه با هم ترسیم شده‌اند تقسیم بندی کرد و روش و محتوای طبقه‌بندی نقاشی‌های گل و پرنده بر اساس موضوع و ماده بسته به محقق متفاوت است و در واقع می‌توان طبقه‌بندی دقیق آن‌ها را بسیار دشوار دانست (Lee and Lee, 2011). نقاشی‌های گل و پرنده دارای اثرات جادویی مانند رفاه، ثروت، طول عمر، خوشبختی، موفقیت، باروری و برکت مانند طلسم بوده و همچنین به عنوان نشانه قلب مانند ابراز عشق، عبادت، احترام، تسلی و جشن و ... بوده است بنابراین می‌توان دید که آرزوها در گل‌ها و پرندگان منعکس شده است (Kim, 2013).

۴.۵.۱.۱. درختان کاج و لک‌ها

یک درخت کاج که در تمام طول سال سبز است و یک جفت لک‌لک که با محبت زیر آن استراحت می‌کنند تقریباً به عنوان یک قاب استاندارد شده است. وقتی لک‌لک‌ها و درختان کاج به هم می‌رسند، پره‌های سفید و سیاه لک‌لک‌ها، نقاط قرمز روی تاج و رنگ سبز آبی درختان کاج تضاد رنگی با طراوت ایجاد می‌کند. درختان کاج و لک‌لک‌ها نماد وفاداری و در سراسر هنر سنتی از موضوعات محبوب هستند. این نقوش معمولاً به صورت جفت ترسیم می‌شدند و اصل ترسیم دو پرنده به جای یک پرنده کاملاً رعایت می‌شد (Bae, 2009) (شکل ۶).

شکل ۶. لک‌لک‌ها و درخت کاج (mdesign.designhouse)

۴.۵.۱.۲. پرستو و شکوفه زردآلو

پرستو و شکوفه زردآلو نمادی از پیشرفت تحصیلی، پیشرفت شغلی و ... هستند. یک گل پنج برگ با گل‌هایی که از شاخه‌ها جوانه می‌زنند و یک پرستو در کنار آن‌ها به نمایش در می‌آید. آزمون خدمات کشوری زمانی که گل‌های زردآلو شکوفا می‌شدند برگزار می‌شد و قبول‌شدگان در این آزمون دولتی از ضیافت زیر درختان زردآلو لذت می‌بردند. در اینگونه تصاویر برگ‌ها و گل‌ها با هم به نمایش درمی‌آیند برخلاف شکوفه‌های آلو که به صورت نقاشی روی شاخه‌های بدون برگ ظاهر می‌شوند. ممکن است در نقوش گل و پرند پرستو را با زاگی اشتباه بگیرند که از روی دم پرستو می‌توان تفاوت آن‌ها را از هم تشخیص داد، زاگی‌ها هم دارای پره‌های دم شکافته هستند اما بیرونی‌ترین پره‌های دم کوتاه‌تر از پره‌های میانی هستند و این تفاوت این دو پرند را به وضوح نمایان می‌کند. این نقوش معمولاً روی پارچه‌های جاگوری^{۱۹} (ژاکت سنتی کره‌ای) استفاده می‌شدند (Hong and Nam, 2017).

۴.۵.۱.۳. پرستو و شکوفه آلو

الگوهای نساجی که همراه با شکوفه‌های آلو و چلچله ظاهر می‌شوند در مقایسه با الگوهای شکوفه آلو و زاگی بسیار نادر هستند و طبق تحقیقات انجام شده تا به امروز، آن‌ها فقط در چین، کره و ژاپن یافت می‌شدند. به نظر می‌رسد دلیل نادر بودن الگوی شکوفه آلو و پرستو نسبت به الگوی شکوفه و زاگی به این موضوع مربوط می‌شود که زاگی‌ها پرندگان ساکن هستند، بنابراین همیشه می‌توان آن‌ها را دید و پرستوها پرندگان مهاجر هستند، بنابراین در تمام سال نمی‌توان آن‌ها را دید. در باورهای عامیانه چینی، گفته می‌شود که پرستوها هر زمستان به صدف در دریا تبدیل می‌شوند و در بهار دوباره باز می‌گردند. بنابراین الگوی گل و پرند متشکل از شکوفه‌های آلو و پرستوها با ترکیب شکوفه‌های آلو که در اواخر زمستان و اوایل بهار شکوفا می‌شوند و پرستوها که پرندگان مهاجری هستند که در بهار می‌آیند، نمادی از رسیدن بهار است (Hong and Nam, 2017).

¹⁹. Jeogory

۴.۶. نقوش حروف

نقوش حروف با قرار گرفتن در الگو، نمایانگر معنای نمادین حروف هستند و زمانی که تعداد زیادی فرزند و به ویژه پسران زیاد می‌خواستند عمدتاً از این نقوش در پارچه‌ها، البسه و سایر لوازم استفاده می‌کردند (Park, 2016).

الگوهای حروف عبارتند بودند از سو^{۲۰} (壽)، بوک^{۲۱} (福)، من^{۲۲} (卍)، هئی^{۲۳} (囍)، نیاونگ^{۲۴} (寧) و آ^{۲۵} (亞) این حروف نماد طول عمر، خوش شانس و شادی هستند. دو الگوی «سو» و «بوک» معنای نمادین لذت بردن از زندگی و خوش شانس دارند. «من» به معنای نمادین مکانی است که در آن بخت و اقبال جمع می‌شود. «هئی» نماد شادی است و به شکل خاصی ظاهر می‌شود. و ویژگی «آ» این است که به جای یک الگوی منفرد، با الگوی دیگری تزئین می‌شده است. این نقوش معانی فرخنده دارند و شامل دعاهایی برای سلامتی، طول عمر، ثروت و فرزندان موفق هستند و اغلب به شکل نمادهای کمکی نوشته می‌شدند (Yum, 2013).

پرطرفدارترین کاراکتر چینی «سو» به معنای طول عمر بود و محبوب ترین نویسه‌های چینی «بوک» به معنای غنا بود. این حروف همیشه با نقش‌های دیگر استفاده و با نخ طلا دوزی می‌شد (Koh, 2006).

در هانبوک‌های تشریفاتی، حروف «سو» و «بوک» به گونه‌ای متفاوت بیان می‌شد و هیچ حرف دیگری ظاهر نمی‌شد (Lee et al, 1999).

۴.۷. نقوش مصنوع

نقوش متعلق به این گروه عمدتاً از ترکیبی از منحنی‌های مختلف تشکیل شده بود که شکل خاصی نداشتند. در این میان، دایره‌ها با اینکه شکل‌های متمایزی داشتند، اما از نظر منحنی بودن، به عنوان یک گروه درک و طبقه‌بندی می‌شدند. این نقوش به عنوان شکل مشخصی درک نمی‌شوند و معمولاً آن‌ها را به صورت «انتزاعی»، «ناملموس» و «خط نامنظم» بیان می‌کنند (Lee et al, 1999).

۴.۷.۱. نقش گنج

نقش‌های گنج نشان‌دهنده شگون‌های خوب است و هفت یا هشت شگون خوب دارند. آن‌ها ریشه در بودیسم، تائوئیسم و زندگی روزمره مردم عادی دارند. در کره از الگوی هفت گنج و الگوی هشت گنج با هم استفاده می‌شد اما بیشتر از جاپو^{۲۶} به معنای گنج‌های مشترک و متنوع استفاده می‌شد (Koh, 2006). نقوش گنج نماد چند نعمت هستند (Park, 2016).

۴.۸. نقوش انسانی

²⁰.Su

²¹.Bog

²².Man

²³.Hui

²⁴.Nyeong

²⁵.A

²⁶.japbo

نقوش انسانی الگوهایی هستند که بیانگر افراد، ارواح، قاتل‌ها، گوشه نشینان، کودکان، اجنه و غیره است. اجنه به معنای شرارت یا حمایت بودند (Park, 2016).

۵. نتیجه‌گیری

در این مطالعه مشخص شد که نقوش سنتی کره‌ای به لحاظ ماهیت برخاسته از طبیعت و حاصل تفکر انسان و تعامل او با طبیعت هستند. بیشتر این نقوش از عناصر طبیعی تشکیل شده‌اند و حتی بخشی از نقوش انتزاعی و مصنوع نیز نتیجه تلاش انسان در راستای تکامل نقوش گیاهی، طبیعی و حیوانی هستند. این نقوش از تنوع بسیار زیادی هم در نوع و هم در تعداد برخوردارند و مفاهیم عمیق، وسیع و متنوعی را در بر می‌گیرند، به علاوه ترکیب این نقوش با هم نقش‌های متفاوت و چشم‌نوازی را ایجاد کرده و معانی برخاسته از آن‌ها را غنی‌تر نموده است. پس از مطالعه و بررسی نقوش سنتی کره‌ای اینگونه به می‌رسد که انسان کره‌ای در اعصار و قرون گذشته طبیعت را جزئی از زندگی خود می‌دانسته و از نیروهای آن در جهت دستیابی به آرمان‌ها و آرزوهای خودش کمک می‌گرفته است. ردپای عناصر طبیعی به صورت نقش و نگار در تمام جنبه‌های زندگی آن‌ها مشهود است و حتی تا جایی پیش رفته‌اند که برخی از این عناصر طبیعی را می‌پرستیدند. به نظر می‌رسد که این نقوش نباید تنها مربوط به اعصار و قرون گذشته محسوب شوند بلکه باید آن‌ها را به روز رسانی نمود و از ظرفیت‌های این نقوش در راستای افزودن ارزش افزوده به منسوجات و محصولات نهایی مد بهره جست.

منابع

- Hong, J. H., & Kim, H. K. (2011). The development of woman's daily hanbok textile design applying korea traditional flower pattern. *Fashion & Textile Research Journal*, 13(6), 848-855.
- Hong, J. H., & Kim, H. K. (2010). The development of woman's Hanbok textile design applying Korea traditional lotus pattern. *The Research Journal of the Costume Culture*, 18(5), 908-922.
- Park, Y. (2016). Design development for fashion cultural product using traditional patterns by tessellation. *Journal of Fashion Business*, 20(6), 79-93.
- Lee, Y. S., & Lee, J. E. (2011). A study of textile designs with traditional Korean painting of flower and bird patterns. *Journal of the Korea Fashion and Costume Design Association*, 13(1), 113-123.
- Yum, M. (2013). Textile design development using of traditional elements-Focused on patterns and colors of King Young royal family costume in the late Joseon Dynasty. *The Research Journal of the Costume Culture*, 21(5), 655-670.
- Koh, B. J. (2006). Textile Designs of the Joseon Dynasty. In *Proceedings of the Costume Culture Conference* (pp. 13-21). The Costume Culture Association.
- Mok, S. R., & Cho, J. S. (2014). A Study on a Creative Design Development Using a Traditional Pattern-Focusing on the Arrangement and Color-scheme of the Pattern. *Journal of the Korea Fashion and Costume Design Association*, 16(2), 81-100.
- Kim, J. I., & Lee, H. S., & Kim, S. A. (1999). An Analysis of Pattern and Motifs in Hanbok Introduced in Wedding Magazine. *Journal of Korean Fashion Society*, 23(7), 921-928.
- Park, M. G., & Kahdar, H. A. A. K. (2019). Combining Korean Traditional Patterns and Batik Cirebon Banji Pattern in Daily Hanbok.
- Yum, M. (2016). Modern fashion design development by using motifs and colors of flower and bird pictures in folk painting. *Journal of the Korea Fashion and Costume Design Association*, 18(2), 115-125.
- Bae, S. A. (2009). A Study on the Pressed Flowers Centering on Paintings of Flowers and Birds in Folk Paintings(Min-Hwa)(Doctoral dissertation, Chosun University).
- Kim, S. Z. (2013). A Study on the Ceramic Sculpture using Flowers and Birds Painting in Folk Painting of Chosun Period.
- Nam, G. M., & Hong, N. Y. (2017). An Iconographic Study of Swallow Patterns on Textiles. *Journal of the Korean Society of Costume*. 67(6), 13-22.
- <http://artminhwa.com>
- <http://contents.history.go.kr>
- <https://museum.chungbuk.ac.kr>
- <https://mdesign.designhouse.co.kr>

Abstract

Traditional patterns and motifs are one of the cultural elements and include the beliefs, ideas, wishes and ideals of a nation. In Korean culture and tradition, the traditional patterns of this country are one of the most prominent and widely used elements that, in addition to showing their high taste and high thought, also represent their attention to all elements of nature and their interaction and friendship with them. These patterns and motifs have a very ancient history, they are mixed with all aspects of life of the people of this country, and due to their wide range, they are considered one of the greatest treasures of this nation from their ancestors. In fact, everything that the ancients thought, believed, and based their lives on, lies in the interpretation of the meanings of these motifs. In addition to being visually and aesthetically high, these motifs can play an important role not only in the development of traditional clothing design, but also in fashion clothing, textiles, and other industries due to their nature.

Keywords: Korean traditional patterns, Korean traditional motifs, Korean textiles